

TITVLVS XIX.

DE CAPITVLIS CATHEDRALIVM ECCLESIARVM, SEDE PRÆSERTIM VACANTE.

Ecclesia Cathedralis Capitulum ex Præbendarijs constat, de quibus actum cum sit Titulo præcedenti, non videntur esse multa ad conscientia forum spectantia, qua longiori indigeant discussione, præsertim circa Capitulum Sede plena: de quo tamen præmittendum aliquid, ut ad Capitulum, vacante Sede, de quo plus aliquid circa Ecclesias Indiarum occurrit, statim procedamus. Sit ergo pro illo

CAPVT I.

Circa Capitula Indicarum Cathedralium adnotantur nonnulla ad forum conscientia pertinentia, cum Sedes plena.

Assertio 1. non posse circa distributiones sine Episcopi auctoritate disponere.

Ico primò. Capitulum circa distributiones, in quibus sunt Præbendæ constitutæ, nequit sine Episcopi consensu disponere, modum in eo seruandum statuendo.

Sic colligitur ex Dom. Barbosa Allegat. 53. num. 139. qui pro se adducit Monetam: & de distributionibus quotidianis agunt, vnde ad ampliōres, quales sunt illæ, de quibus loquimur, fit euidens consequentia. Probat ex Concilio Tridentin. Sessio 21. Cap. 3. vbi cum distributionum deductionem statuat, quæ sunt interuentibus tribuenda, sic subdit: Iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis Delegato, in ipsa primâ fructuum deductione faciendam diuidantur, &c. Præterea hoc spectat ad regimen in diuinis officiis habendum, quod valde ex fructuum distributione dependet: illud autem ad Episcopum spectare, dum Prouincialis Synodus non prouidet, ex eodem Concilio habetur Sessio 24. Cap. 12. de Reformat. in fine, ibi: Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, &c. P. Azor Tomo 2. Lib. 7. Cap. 17. in fine, cum proponat quæstionem: an Capitulum sine Episcopo possit statuta condere de distributionibus certâ ratione & modo diuidendis, sic resoluit: Respondeo posse, quando nihil contra Episcopi iurisdictionem, aut contra Ius commune constituit. Sic ille adducens Francum in Cap. Consuetudinem. 8. Statuimus de Cleric. non res. id. in 6. Quod videtur difficile: nam stante Assertio- nis propositæ veritate, quod scilicet circa prædicta statuire ad Episcopum pertineat, & non ad Capitulum sine illo: contra ipsius iurisdictionem

Conc. Triad.

Petrus Azor difficultatis resolutio.

nem sit, & contra ius commune, in Concilio stabilitum citatis locis: ergo nequit stare quod Capitulum statuat, & prædicta non sequantur. Videtur autem dictorum Auctorum mens, ut id, quod statuto Capituli disponitur, contra Episcopi iurisdictionem non sit, neque contra Ius commune; tunc enim ipsum statutum non debet iniquum reputari. Quod saluari ex eo potest: nam cum Episcopus non disponit, neque dispositis contradicat, non est cur debeat dispositio ut illegitima repudiari. In hoc ergo non videtur grauius Capitulares delinqueret: quod tamen tunc accideret, cum contradicente Episcopo id facient, quia in re grauius illius violatur; nisi eo animo faciant, ut non velint statutum suum contra Episcopum defendere, sed ut conueniens condere, quod tamen sciant posse per Episcopum infirmari. In quo si res ex fine communis boni, & ex proprii commodi intuitu transigatur, turbis & similitudinibus vitatis, facile poterit in istis peccatum euitari. De hoc etiam Santarellus quest. 3. n. 8. & alij, quos adducit & sequitur Bonacina Tom. 2. disp. 1. quest. 1. Puncto 3. n. 30. quatenus concedunt Capitulum sine consensu Episcopi facere statuta posse, quæ ad bonum regimen, & ordinem ipsius Capituli pertineant, cum exceptione quadam apud illum videnda.

Mens explicatur Auctorum.

2 Dico secundò. Capitulum grauius peccare potest in Ecclesijs Indiarum, si Episcopum recipiat non ostensis litteris Apostolicis, ut proprio nomine suscipiat Ecclesiæ administrationem. De hoc dictum Titulo 13. numer. 23. & seqq. Et spectare potest ad Sedem plenam, quatenus iam Episcopi confirmatio supponitur. Est autem pro Indijs id speciale, quia propter distantiam aliquæ circa hoc possunt esse fallacia. Potest autem Capitulum humano aliquo respectu aut timore ductus, grauius Apostolicæ Sedis dispositionem, dum inconsideratè recipit, violare. Neque videtur timor talis esse posse, qui cadit in constantem virum, quandoquidem nihil Episcopali auctoritati detrahitur, dum si gubernatio iuxta Regia rescripta traditur, neque Episcopo displicere potest Canonica iura seruari, quorum obseruantiam debet ille præ alijs promouere. Si verò spiritu à sua alieno dignitate feratur, eo ipso constantius renitendum, & se ad patiendum aliquid pro Ecclesia non dubitandum exponere, quam Christus ipsis regendam commendauit. Pro quo videri potest Dom. Villaroel Parte 1. Pacifica gubernat. Quest. 1. Art. 12.

Assertio 2. in receptione Episcopi quomodo graue peccatum possit consistere.

Assertio 3. Dum communi Episcopum renuit grauius peccare posse.

Quomodo illi obedientia præstanda.

Exemplo Regiorum Auditorum parendum.

Dom. Solorzanus.

Assertio 4. Peccare item grauius salaria Ministris competentis denegando.

3 Dico tertio. Etiam potest grauius peccare Capitulum renuens comitari Episcopum, quando iuxta consuetudinem & statuta id facere debet, si præsertim ex eius renitentia diuina Officia differantur, & scandalum in populo suborietur. Sic accidit aliquando, me spectante, cum solemnitas funebri Principis Hispaniarum instaret, tumultuariè hac ex causa peracta, cedente Episcopo, reluctanti Capitulo in ea occasione; qui tamen postea sua est usus potestate, appellationis iudice sententiam comprobante. Et fuit tunc nescio quis de sui contemptu prætextus, cuius quærelæ locus esse deinde potuit; sed non ideo debuit dolor talis in singularem adeò demonstrationem erumpere, eò quòd & Pontifex longissime absit, & Regalis prouidentia nequeat semper opportunum remedium adhibere. Sit ita, ut Episcopi aliquoties in modo præcipiendi deficiant, & quòd circumstantia occurrant, quibus communis parendi obligatio videtur variari. Obtemperandum tamen pro re nata, quando inconuenientia dicta aut similia concurrunt: quia Capitulum congeries subditorum est, & pro obedientia exigenda Episcopus fundatam habet intentionem. Nec deneganda illi ob quemcumque apparentem respectum, qui etiam fundamentum non careat, ob stare non debet, ut turbæ & scandala caueantur. Pro quo est id, quod circa Regios Auditores adnotat Dom. Solorzanus Tomo 2. Lib. 4. Cap. 3. num. 40. cum à Proregibus quidquam obstinatè decernitur, negatâ appellatione in causis ad gubernationem spectantibus, sic enim scribit: Quamuis si in suis sententijs tenaciter hæreant, & Regijs Audiencijs ius de illis cognoscendi non habere contendunt, quasi meræ & absolutæ gubernationis sint, nihilque contentiosæ iniuriæ admixtum habeant; vel ex alijs causis, iis, quæ ipsi iusserint, standum sit, ut occasione scandali præseindantur, & ad Regium Senatum causa remitti debet, cum protestationibus modestè ab Auditoribus factis, & rationibus ac moribus, quibus vtraque pars suam iurisdictionem asserit, & defendit: ut in eodem Senatu ei, cui competere visa fuerit, demandetur. Sic ille. Quod equidem & Capitulo faciendum, quod comparatione Episcopi minorem multò auctoritatem habet, quam Regium Prætorium Proregis comparatione; ut est perspicuum. Vnde & Collegium Præbendariorum Capitulum dicitur, quali paruum Caput Episcopo comparatum: ut ex quadam Glossa affirmat P. Azor supra Lib. 3. Cap. 37. §. In presenti.

ro præest, maioris inquam Dignitatis, aut antiquioris Canonici, iuxta ea, quæ cum alijs tradit P. Azor supra Quest. 3. conscientia præsertim grauat, quia ad eum specialiter hæc cura spectat, quæ maior nulla. Et ita ut nulla ex parte diuinus minatur cultus, quisquis ille est, qui Choro præsidet, sollicitè curare debet, ut ex Concilio Tridentino habetur Sessio 21. Cap. 3. de Reformatione. Et ex manifestissimo lumine rationis.

5 Dico quinto. Capitulum grauius item potest turpari delicto, si ob humanos respectus administrationem decimarum, aut locationem iis faciat committi, quibus plenè confidè nequit, ob amicitiam videlicet, cognationem, aut auaritiæ labem in aliquo, aut aliquibus: quod damnum in Indijs solet esse non infrequens. Et ex eo obligationem restitutionis oriri, satis videtur apertum, si damnum in prædictis obtigerit. Et quidem si omnes cum plena personarum notitia facti consenserunt, nulli est restitutio facienda, quia scienti & volenti non fit iniuria. Si autem dolo & fraude res acta, illis debere fieri à fraudulentis & dolosis, iuxta communem in hac materia doctrinam est. Quia verò non soli Capitulares damnum passi, sed alij etiam, quibus minor emolumenta proueniunt, illis satisfactio reddenda à Capitulo, iuxta reddituum, quibus potiuntur singuli, proportionem. Ita ut Dignitates plus Canonici reddant: & Canonici plusquam Portionarij, qui & in rebus istis solent habere suffragium. Sed quando hæc erunt? Nescio sanè. Illud tamen scio, futurum tempus, in quo reddatur vsque ad vltimum quadrante. Et ut nullus sit, cui restitutio fit facienda ex Ecclesiæ Ministris; facienda quidem Ecclesiæ ipsi, iuxta prudentis arbitrium, iuxta dicta num. 91. Tituli præced.

Assertio 5. Et in decimarum administratione.

Obligatio inde restitutionis.

CAPVT II.

Quando Sedes dicatur vacare, & quomodo circa hoc peccare Capitulum possit.

6 Circa hoc aliqua sunt certâ. Primum, Sedem vacare per mortem Episcopi: cum enim non sit iam qui sedere possit, vacua est, seu vacat, ab ipso interitus puncto. Secundum, per depositionem Episcopi, quando scilicet Pontifici sententia depouitur, id est, Pontifici dignitate priuatur. Tertium, per translationem cum Episcopus vnius Ecclesiæ ad aliam transfertur, & illius est adeptus possessionem, siue non adeptus priori penitus renuntiauit. Ex his enim causis vineulum spiritualis coniugij dissoluitur, & Ecclesiæ dicitur viduata, ut constat ex Cap. Inter Corporalia de Translatione Episcopi. Quartum habetur in Cap. Si Episcopus, de supplenda neglig. Prælat. in 6. vbi sic dicitur: Si Episcopus à Paganis aut Schismaticis capiatur, non Archiepiscopus, sed Capitulum, nisi Sedes per mortem vacaret illius, in spiritualibus & temporalibus ministrare debet, donec eum libertati restitui, vel per Sedem Apostolicam (cuius interest Ecclesiarum prouidere necessitatibus) super hoc per ipsum Capitulum, quam

Certa quædam circa Ecclesiæ vacationem.

Cap. Si Episcopus, de supplenda neglig. Prælat.